

Aristoteles
&
Dante
Ontdekken
de
Geheimen
van het
Universum

Blossom
BOOKS

Lieve lezer,

Het zijn misschien wel de mooiste boeken: de sluipmoordenaars. Van die boeken die je gevoelens langzaam besluipen, die rustig om je heen cirkelen, die je niet ziet aankomen, maar dan ineens BAM, je zo overdonderen dat je tijdelijk bent uitgeschakeld. Alles komt in één klap binnen en je emoties gaan in overdrive. Soms gebeurt dit in de laatste hoofdstukken, soms pas nadat je het boek hebt dichtgeslagen. En soms pas in de weken erna, als een prachtig vergif dat heel langzaam zijn werk doet.

Ari & Dante is een emotionele sluipmoordenaar op de beste manier die er bestaat. Het boek suddert, zindert en sprankelt, maar alles een beetje in het geheim. Nadat ik de laatste pagina dichtsloeg wilde ik meteen opnieuw beginnen want WOW, hoe kon het nu al uit zijn en waar kwamen ineens al die emoties vandaan en waarom miste ik Ari en Dante meteen en waarom voelde ik zoveel liefde en had ik wel alles gelezen zoals ik het had moeten lezen?

Sinds ik *Aristoteles & Dante ontdekken de geheimen van het universum* las, is het verhaal me altijd bijgebleven. Het is een van de weinige boeken die ik jaarlijks wil herlezen en waar ik nog steeds vlinders van in mijn buik krijg als ik eraan denk.

Ari & Dante is een boek waar je echt voor moet gaan zitten. Waarvoor je afspraken moet afzeggen, je telefoon moet uitzetten en jezelf totale rust moet gunnen. Zorg ervoor dat je niks mist, dat je jezelf onderdompelt in de wereld die Benjamin Alire Sáenz gecreëerd heeft, dat je alles leest wat er staat – en ook alles wat er niet staat, maar wat je kunt vinden in de lege ruimtes tussen de zinnen in. Je kunt Ari & Dante maar één keer voor de eerst keer lezen, en wauw, wat zul je daarvan genieten.

#Spreadthebooklove,

Myrthe Spiteri

Uitgever Blossom Books

Vertel de wereld wat je vindt van #ArienDante
Vind de auteur: @BenjaminAlireSa
Vind ons: @blossombooks

NUR285 / JD071701

© MMXVII Nederlandse editie: Blossom Books

© MMXII Benjamin Alire Sáenz

Oorspronkelijke titel: *Aristotle and Dante discover the secrets of the universe*

First published by Simon & Schuster.

Nederlandse vertaling: Aimée Warmerdam

Omslagontwerp: Chloë Foglia

Nederlandse omslagbelettering: Studio L.E.O.

Opmaak binnenwerk: Studio L.E.O.

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie
in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

**Wil je ons iets vragen of vertellen? Dat kan! Stuur een mailtje
naar info@blossombooks.nl of ga naar blossombooks.nl**

*Voor alle jongens die het spel volgens
andere regels moesten leren spelen*

Dankwoord

Ik heb lang getwijfeld over het schrijven van dit boek. Toen ik bijna één hoofdstuk klaar had, overwoog ik zelfs om ermee te stoppen. Gelukkig ben ik gezegend met trouwe, talentvolle en intelligente mensen om me heen, die me inspireerden om af te maken waar ik aan was begonnen. Zonder hen had ik dit verhaal niet geschreven. Dit is mijn onvolledige lijstje van mensen die ik wil bedanken.

Mijn fantastische literair agent en vriendin Patty Moosbrugger. Daniel en Sasha Chacon voor hun vriendschap en hun overtuiging dat ik dit boek moest schrijven. Hector, Annie, Ginny en Barbara, die er altijd voor me zijn. Mijn redacteur, David Gale, die in dit boek geloofde, en het hele team van Simon & Schuster, met name Navah Wolfe. Mijn collega's van de afdeling Creative Writing. Hun werk en toewijding dagen me altijd weer uit om beter te schrijven en een beter mens te zijn. En tot slot wil ik mijn studenten en oud-studenten bedanken: jullie maken me keer op keer duidelijk dat schrijven en taal belangrijk zijn, altijd. Daar ben ik jullie dankbaar voor.

WAAROM GLIMLACHEN WE? WAAROM LACHEN
we? Waarom voelen we ons eenzaam? Waarom lezen we
gedichten? Waarom huilen we als we naar een schilderij
kijken? Waarom gaat ons hart tekeer als we verliefd zijn?
Waarom schamen we ons? Wat is dat gevoel, diep van bin-
nen, dat we 'verlangen' noemen?

De andere regels van de zomer

*Het probleem met mijn leven was dat het een idee was
van iemand anders.*

Eén

OP EEN ZOMERAVOND GING IK SLAPEN IN DE HOOP DAT DE wereld er anders zou uitzien als ik wakker werd. Maar toen ik de volgende ochtend mijn ogen opendeed, zag hij er nog precies hetzelfde uit. Ik gooide het laken van me af en bleef liggen, terwijl de hitte door het open raam naar binnen kroop.

Mijn hand ging naar de knop op de wekkerradio. 'Alone'. Bagger. 'Alone' was een nummer van de band Heart. Ik had een hekel aan dat nummer, aan de band en aan de tekst. 'You don't know how long...'

Ik was vijftien.

Het kon me allemaal niks schelen.

Ik voelde me kut.

Van mij mocht die stralende zon het blauw van de lucht laten smelten, zodat de hemel er net zo ellendig uit zou zien als ik me voelde.

De dj zei irritante, voor de hand liggende dingen zoals: 'Het is zomer! Het is warm buiten!' en toen liet hij die oude tune van *The Lone Ranger* horen, wat hij elke ochtend deed omdat hij dacht dat het een leuke manier was om de wereld wakker te maken. 'Hi-yo, Silver!' Wie had die man in godsnaam aangenomen? Ik werd gek van hem. Volgens mij was het de bedoeling dat we Lone Ranger en Tonto voor ons zagen als we de ouverture bij de opera *Willem Tell* hoorden. Misschien moest iemand die vent een keer uitleggen dat zijn luisteraars geen tienjarigen meer waren. 'Hi-yo,

Silver!' Bagger. De stem van de dj schalde weer door de kamer. 'Wakker worden, El Paso! Het is maandag, 15 juni, 1987! 1987! Niet te geloven, hè? En onze felicitaties gaan naar... Waylon Jennings, die vandaag vijftig is geworden!' Waylon Jennings? De countryzanger? Dit was een popzender! Jeez... Maar toen zei hij iets waaruit je kon opmaken dat hij toch nog een soort brein moest hebben. Hij vertelde dat Waylon Jennings in 1959 een vliegtuigongeluk had overleefd, waarbij Buddy Holly en Ritchie Valens om het leven waren gekomen. Vandaar dat hij de remake van 'La Bamba' draaide, van Los Lobos.

'La Bamba'. Oké. Daar kon ik mee leven.

Ik tapte met mijn blote voeten op de houten vloer, en terwijl mijn hoofd op het ritme heen en weer ging, vroeg ik me af wat er door het hoofd van Valens was gegaan net voordat zijn vliegtuig de meedogenloos harde grond had geraakt. *Hey, Buddy! The music's over.*

Dat de muziek zo snel was afgelopen, dat de muziek voorbij was terwijl hij nog maar net was begonnen, dat was echt heel erg verdrietig.

Twee

IK LIEP DE KEUKEN IN. MIJN MOEDER MAAKTE DE LUNCH klaar voor de vergadering met haar katholieke-kerk-vriendinnen. Ik schonk een glas sinaasappelsap in.

Mijn moeder glimlachte naar me. ‘Zeg je geen goedemorgen meer?’

‘Ik denk er nog over na,’ zei ik.

‘Oké, je bent in elk geval uit bed gekomen.’

‘Daar moest ik ook lang over nadenken.’

‘Wat is dat toch, met jongens en slapen?’

‘We zijn er goed in.’ Daar moest ze om lachen. ‘Maar ik sliep niet. Ik luisterde naar “La Bamba”.’

‘Ritchie Valens.’ Ze fluisterde bijna. ‘Zo triest.’

‘Net als Patsy Cline.’

Ze knikte. ‘Crazy’. Dat nummer had ik haar een paar keer horen zingen. Ik glimlachte. En zij glimlachte. Het was alsof we een geheim deelden. Mijn moeder. Ze had een mooie stem. ‘Vliegtuigongelukken,’ fluisterde ze. Volgens mij zei ze het eigenlijk niet tegen mij, maar tegen zichzelf.

‘Ritchie Valens is jong overleden, maar hij had wel al iets bereikt. Ik bedoel: hij had écht iets bereikt. Maar ik? Wat heb ik bereikt?’

‘Je hebt nog alle tijd,’ zei ze. ‘Je hebt nog tijd genoeg.’ De eeuwige optimist.

‘Maar dan moet je wel eerst iemand worden,’ zei ik.

Ze keek me met een spottende blik aan.

‘Ik ben vijftien.’

‘Ik weet hoe oud je bent.’

‘Als je vijftien bent, ben je nog niemand.’ Ze lachte. Mijn moeder was lerares op een middelbare school. Ze wist echt wel wat ik bedoelde.

‘En, waar gaat de grote vergadering over?’

‘We willen de voedselbank reorganiseren.’

‘De voedselbank?’

‘Iedereen zou te eten moeten hebben.’

Mijn moeder had iets met de armen. Ze was namelijk zelf arm geweest. Ze wist dingen over honger die ik nooit zou weten.

‘Ja,’ zei ik. ‘Dat lijkt me ook.’

‘Misschien kun jij ons helpen?’

‘Tuurlijk,’ antwoordde ik. Ik vond het verschrikkelijk als ik als vrijwilliger werd geronseld. Het probleem met mijn leven was dat het een idee was van iemand anders.

‘En wat ga jij vandaag doen?’ Het klonk alsof ze me uitdaagde.

‘Ik ga me bij een gang aansluiten.’

‘Dat is niet grappig.’

‘Ik ben Mexicaan. Dat is toch wat wij Mexicanen doen?’

‘Níét grappig.’

‘Niet grappig,’ zei ik. Oké, niet grappig dus.

Ik moest het huis uit. Naar buiten. Niet dat ik iets had om naartoe te gaan, maar als de katholieke-kerk-vriendinnen van mijn moeder er waren, kreeg ik altijd het gevoel dat ik stikte. Dat kwam niet doordat ze allemaal boven de vijftig waren – daar lag het niet aan. En het kwam ook niet door al hun opmerkingen – dat ik groeide waar ze bij stonden, en dat ik een man aan het worden was. Ik bedoel, ik kon best wel tegen onzin als ik onzin hoorde. En of die onzin nou waar was of niet, het was aardige, onschuldige, goedbedoelde onzin. Ik verdroeg het dat ze me bij

mijn schouders pakten en zeiden: 'Laat me eens naar je kijken. *Dejame ver. Ay que muchacho tan guapo. Te pareces a tu papa.*' Maar er viel helemaal niets te kijken. Ik was het maar. En ja, ja. Ik leek op mijn vader. En dat vond ik niet echt geweldig.

Maar de werkelijke reden dat ik niet thuis wilde blijven was dat mijn moeder meer vrienden en vriendinnen had dan ik. Hoe triest was dat?

Ik besloot naar het zwembad te gaan. Het was een simpel idee. Maar het was tenminste wel mijn idee.

Terwijl ik naar de deur liep, pakte mijn moeder de handdoek die ik over mijn schouder had geslagen en verruilde hem voor een betere. In de wereld van mijn moeder golden bepaalde handdoekregels die ik waarschijnlijk wel nooit zou begrijpen. Maar haar regels beperkten zich niet tot handdoeken.

Ze keek naar mijn T-shirt.

Haar blik zei genoeg. Voordat ik terugliep om me om te kleden, gaf ik haar een van mijn eigen blikken. 'Het is mijn lievelingsshirt,' zei ik.

'Maar je had het gisteren ook al aan.'

'Ja,' zei ik. 'Het is Carlos Santana.'

'Ik weet wie dat is,' zei ze.

'Ik heb het van papa gekregen, voor mijn verjaardag.'

'Als ik het me goed herinner was je helemaal niet zo blij toen je je vaders cadeau uitpakte.'

'Ik had op iets anders gehoopt.'

'Iets anders?'

'Gewoon. Iets anders. Ik bedoel: een T-shirt, voor mijn verjaardag.' Ik keek mijn moeder aan. 'Waarschijnlijk begrijp ik hem gewoon niet.'

'Zo ingewikkeld is hij anders niet, Ari.'

'Hij praat niet.'

'Mensen die wel praten, kletsen ook vaak maar wat.'

'Het zal wel,' zei ik. 'Hoe dan ook, nu ben ik wel blij met dit T-shirt.'

'Dat zie ik.' Ze lachte.

Ik lachte ook. ‘Papa heeft het gekocht toen hij voor het eerst naar een concert ging.’

‘Ik was erbij. Ik weet het nog. Het is oud en versleten.’

‘Ik ben sentimenteel.’

‘Dat ben je zeker.’

‘Mam, het is zomer.’

‘Ja,’ zei ze, ‘het is zomer.’

‘Andere regels,’ zei ik.

‘Andere regels,’ herhaalde ze.

Ik hield van de andere regels in de zomer. Mijn moeder tolereerde ze.

Ze stak haar hand uit en ging met haar vingers door mijn haar. ‘Beloof me dat je morgen iets anders aantrekt.’

‘Oké,’ zei ik. ‘Dat beloof ik. Maar alleen als jij belooft dat je het niet in de droger stopt.’

‘Misschien mag je het zelf wel wassen.’ Ze lachte naar me. ‘Verdrink niet.’

Ik lachte terug. ‘Als ik verdrink, mag je mijn hond niet weggeven.’

Dat van die hond was een grapje. We hadden helemaal geen hond.

Mama snapte mijn humor. En ik die van haar. Dat was iets wat we gemeen hadden. Voor de rest was ze één groot raadsel voor me. Al was er wel één ding dat ik begreep: ik begreep waarom mijn vader verliefd op haar was geworden. Waarom zij verliefd op hém was geworden, dat was iets waar ik nog steeds niet bij kon. Lang geleden, toen ik zes of zeven was, was ik een keer ontzettend kwaad op mijn vader omdat ik wilde dat hij met me kwam spelen, maar hij hoorde me niet. Hij was zo onbereikbaar. Het leek wel of hij er helemaal niet was. Woedend, zoals een kind van zeven kan zijn, vroeg ik aan mijn moeder: ‘Waarom ben je ooit met hem getrouwd?’

Ze had geglimlacht en was met haar vingers door mijn haar gegaan. Dat deed ze toen ook al. Ze had me aangekeken en ze had heel rustig gezegd: ‘Je vader was zo mooi.’ Ze twijfelde niet één seconde.

Ik wilde vragen wat er dan met die mooiheid van hem gebeurd was.

Drie

TOEN IK NAAR BUITEN LIEP, SLOEG DE HITTE ME IN MIJN GEZICHT. De hagedissen wisten dat ze beter stil konden blijven zitten. En zelfs de vogels hielden zich gedeisd. Het teer van de gerepareerde scheuren in de weg was aan het smelten. Het blauw van de hemel was flets en het leek wel of iedereen de warmte van de stad ontvlucht was. Of misschien was iedereen gedood zoals in een van die sciencefictionfilms en was ik de laatste nog levende jongen op aarde. Maar juist toen die gedachte door mijn hoofd schoot, kwam er een groep jongens uit de buurt voorbijfietsen, en op dat moment wilde ik niets liever dan de laatste jongen op aarde zijn. Ze lachten en schreeuwden en hadden zo te zien lol. Een van de jongens riep naar mij: 'Hé, Mendoza! Heb je afgesproken met al die vrienden van je?'

Ik zwaaide, deed alsof ik het sportief opvatte, *hahaha*. En toen stak ik mijn middelvinger op.

Een van de jongens stopte, draaide zich om en begon rondjes om me heen te fietsen. 'Doe dat nog eens,' zei hij.

Opnieuw stak ik mijn middelvinger op.

Hij bleef vlak voor me staan en keek me recht in m'n ogen. Hij wilde me bang maken.

Het werkte niet. Ik wist wie hij was. Zijn broer, Javier, had me een keer getreiterd. Ik had hem voor z'n bek geslagen. Vijanden voor het leven. En ik had er geen spijt van. Ik geef het toe, ik kon af en toe driftig worden.

Hij zette een gemene stem op. Alsof ik dan wel bang voor hem zou worden. ‘Geen geintjes, hè, Mendoza.’

Opnieuw stak ik mijn middelvinger op, vlak voor zijn gezicht, alsof het een pistool was. Zonder nog iets te zeggen fietste hij weg. Ik was voor veel dingen bang, maar niet voor gasten zoals hij.

De meeste jongens lieten me wel met rust. Zelfs de jongens die altijd in groepjes op straat rondhingen. Ze fietsten nog een keer langs me, terwijl ze dingen naar me schreeuwden. Ze waren allemaal rond de dertien, veertien, en mij een beetje pesten was voor hen gewoon een spelletje. Maar toen hun stemmen wegstierven, kreeg ik medelijden met mezelf.

Zelfmedelijden. Daar was ik goed in. Misschien vond ik het ergens zelfs wel lekker. Ik geloof dat het met mijn plek binnen het gezin te maken had. Weet je, volgens mij kwam het voor een deel daardoor. Ik vond het vervelend dat ik een soort pseudo-enig kind was. Ik wist niet hoe ik mezelf anders moest zien. Ik was enig kind terwijl ik niet echt de enige was. Dat was klote.

Mijn tweelingzussen waren twaalf jaar ouder. Twaalf jaar was een eeuwigheid. Echt waar. En ze gaven me altijd het gevoel dat ik een baby was of een speeltje of een project of een huisdier. Ik ben echt gek op honden, maar soms had ik het idee dat ik hun mascotte was. *Mascoto*. Dat is het Spaanse woord voor een hond van een gezin, een huisdier. Een mascotte. Geweldig. Ari, de mascotte van de familie.

En mijn broer was elf jaar ouder. Hij was nog minder bereikbaar dan mijn zussen. Ik mocht zijn naam niet eens laten vallen. Wie wil het nou over een oudere broer hebben die in de gevangenis zit? Mijn vader en moeder in elk geval niet. En mijn zussen ook niet. Misschien dat al die stilte rondom mijn broer iets met me deed. Ik denk het eigenlijk wel. Van niet-praten word je behoorlijk eenzaam.

Mijn ouders waren jong en worstelden nog met het leven toen mijn zussen en mijn broer geboren werden. ‘Worstelen’ was een woord dat mijn ouders zelf graag gebruikten. Nadat ze drie kinderen hadden gekregen en

mijn vader zijn studie had geprobeerd af te maken, ging hij bij het leger. En toen moest hij naar het front.

De oorlog veranderde hem.

Toen hij weer thuis was, werd ik geboren.

Soms denk ik dat mijn vader heel veel littekens heeft. Op zijn hart. In zijn hoofd. Overal. Het is niet zo makkelijk om de zoon te zijn van een man die in de oorlog gevochten heeft. Toen ik acht was heb ik mijn moeder een keer afgeluisterd terwijl ze tante Ophelia aan de telefoon had. 'Ik denk dat de oorlog voor hem nooit voorbij zal gaan,' had ze gezegd. Later vroeg ik aan tante Ophelia of zij dat ook dacht. 'Ja,' had ze gezegd. 'Dat denk ik ook.'

'Maar waarom kan mijn vader die oorlog niet vergeten?'

'Omdat je vader een geweten heeft,' zei ze.

'Wat is er in de oorlog met hem gebeurd?'

'Dat weet niemand.'

'Waarom vertelt hij het niet?'

'Omdat hij dat niet kan.'

En zo zat het dus. Toen ik acht was, wist ik nog niets van oorlog. Ik wist nog niet eens wat een geweten was. Het enige wat ik wist, was dat mijn vader vaak verdrietig was. Ik vond het afschuwelijk als mijn vader verdrietig was. Ik werd er zelf ook verdrietig van. En ik hield niet van verdrietig.

Dus ik was de zoon van een man die de oorlog in Vietnam met zich meedroeg. Ja, er waren allerlei tragische redenen om medelijden met mezelf te hebben. En het feit dat ik vijftien was maakte het nog erger. Soms dacht ik dat vijftien zijn het ergste was van alles.

Vier

VOORDAT JE HET ZWEMBAD IN MOCHT, MOEST JE DOUCHEN. Dat was een regel. Tja... regels. Ik haatte het om met andere jongens onder de douche te staan. Ik weet niet waarom, maar ik had er een hekel aan. Je weet wel: sommige jongens vonden het leuk om te praten, alsof het de normaalste zaak van de wereld was om met een groepje jongens onder de douche te staan en het over een of andere leraar te hebben, of over een film die je net had gezien of over het meisje met wie je iets wilde doen. Ik niet. Ik had niks te vertellen. Jongens onder de douche. Liever niet dus.

Ik liep naar het zwembad, ging aan de ondiepe kant zitten en liet mijn voeten in het water bungelen.

Wat doe je in een zwembad als je niet kan zwemmen? Het leren. Dat was waarschijnlijk het antwoord. Mijn lichaam had al begrepen hoe het op het water kon blijven drijven. Min of meer toevallig had ik een basisprincipe van de natuurkunde ontdekt. En het leukste was dat ik het helemaal zelf had gedaan.

Helemaal zelf. Mijn lievelingswoorden. In hulp vragen was ik niet erg goed. Dat was een slechte eigenschap, die ik van mijn vader had. En bovendien, de badmeesters, die zichzelf instructeurs noemden, waren eikels. Die hadden helemaal geen interesse in een magere vijftienjarige jongen die wilde leren zwemmen. Die hadden alleen interesse in meisjes die in één keer tieten hadden gekregen. Ze waren geobsedeerd door

tieten. Echt waar. Ik hoorde twee instructeurs een keer met elkaar praten, terwijl ze geacht werden op een groepje kleine kinderen te letten, en een van hen zei: 'Een meisje is een boom vol bladeren. Het enige wat je wilt, is erin klimmen en al die bladeren eraf rukken.'

De ander had gelachen. 'Je bent een klootzak,' had hij gezegd.

'Nee joh, ik ben een dichter. Een dichter van het lichaam.'

En toen waren ze alle twee in lachen uitgebarsten.

Ja, tuurlijk, dichters in de dop, alle twee. Het punt met jongens was dus dat ik liever uit hun buurt bleef. Ik bedoel, in de buurt van jongens voelde ik me heel ongemakkelijk. Ik weet niet precies waarom. Ik voelde me bij hen... gewoon niet op m'n plek. Volgens mij schaamde ik me rot voor het feit dat ik zelf een jongen was. En ik denk dat ik ook bang was dat ik later misschien ook zo'n klootzak zou worden. *Een meisje is een boom?* Ja hoor, en een jongen is als een stuk dood hout vol termieten. Mijn moeder zou zeggen dat het gewoon een fase was waar ze doorheen gingen, en dat ze over een tijdje hun verstand wel weer terug zouden krijgen. Jaja.

Misschien was het leven een aaneenschakeling van verschillende fasen – de ene fase na de andere. Misschien zou ik over een paar jaar door dezelfde fase heen gaan als die achttienjarige instructeurs. Maar eigenlijk geloofde ik niet echt in de fase-theorie van mijn moeder. Het klonk niet als een verklaring, eerder als een excuus. En volgens mij begreep mijn moeder niet helemaal waar het bij jongens om draaide. Dat begreep ik namelijk ook niet. En ik was zelf een jongen.

Ik had het gevoel dat er iets mis met me was. Ik geloof dat ik een raadsel was voor mezelf. En dat was klote. Ik had echt een probleem.

Maar één ding wist ik zeker: ik zou nooit een van die idioten vragen om me te helpen met zwemmen. Dan voelde ik me nog liever zielig en alleen. Dan verdronk ik nog liever.

En dus dobberde ik een beetje in mijn eentje rond. Waar niet zo heel veel aan was.

En op dat moment hoorde ik zijn stem, een beetje schor: ‘Zal ik je leren zwemmen?’

Ik bewoog me naar de kant en ging staan, terwijl ik mijn ogen half dichtkneep tegen het zonlicht. Hij zat op de rand. Ik keek hem achterdochtig aan. Als een jongen aanbood om mij te leren zwemmen, dan verveelde hij zich zeker. Twee jongens die zich verveelden? Hoe leuk kon dat zijn?

Een van mijn regels was dat je je beter in je eentje kon vervelen dan samen met iemand. Misschien had ik daarom wel geen vrienden.

Hij keek naar me. Afwachtend. En toen vroeg hij het nog een keer. ‘Zal ik je leren zwemmen?’

Ik vond zijn stem leuk. Hij klonk een beetje alsof hij verkouden was, je weet wel, alsof hij zijn stem zou verliezen. ‘Je klinkt grappig,’ zei ik.

‘Allergieën,’ zei hij.

‘Waar ben je allergisch voor?’

‘De lucht,’ zei hij.

Daar moest ik om lachen.

‘Ik heet Dante,’ zei hij.

Toen moest ik nog harder lachen. ‘Sorry,’ zei ik.

‘Het geeft niet. Mensen lachen altijd om mijn naam.’

‘Nee, nee,’ zei ik. ‘Ik bedoel: ik heet dus Aristoteles.’

Zijn ogen lichtten op. Wauw. Alsof hij echt wilde luisteren naar elk woord dat ik zei.

‘Aristoteles,’ herhaalde hij.

En toen hadden we het allebei niet meer, van het lachen.

‘Mijn vader is hoogleraar Engelse letterkunde,’ zei hij.

‘Dan heb jij tenminste een goed excuus. Mijn vader is postbode. Ik ben vernoemd naar mijn opa.’ En toen sprak ik mijn opa’s naam uit, met een heel zwaar Spaans accent: ‘Aristotiles. En mijn eerste naam is eigenlijk Angel.’ En toen zei ik het op z’n Spaans: ‘Angèl.’

‘Dus je heet eigenlijk Angel Aristoteles?’

‘Ja, zo heet ik eigenlijk.’

We begonnen weer te lachen. En we hielden niet meer op. Waarom lachen we nou? vroeg ik me af. Alleen om onze namen? Of lachten we omdat we opgelucht waren? Of waren we blij? Lachen was nog zo’n vreemd verschijnsel waar ik niks van begreep.

‘Ik heb mezelf een tijdje Dan genoemd. Het enige wat ik deed was dus twee letters weglaten. Maar daar ben ik mee opgehouden. Het voelde niet eerlijk. Alsof iemand me zou kunnen betrappen. En ik vond mezelf een leugenaar, en een idioot. Ik schaamde me omdat ik me voor mezelf schaamde. Dat was een rotgevoel.’ Hij haalde zijn schouders op.

‘Mij noemt iedereen Ari,’ zei ik.

‘Aangenaam, Ari.’

Ik vond het prettig, zoals hij dat zei. Alsof hij het meende.

‘Oké,’ zei ik, ‘geef me dan maar zwemles.’ Volgens mij zei ik het alsof het iets was waar ik hem een plezier mee deed. Hij merkte het niet op, of het kon hem niks schelen.

Dante gaf goede aanwijzingen. Hij was een echte zwemmer. Hij begreep alles over de beweging van de armen en benen en over je ademhaling, hij begreep hoe een lichaam in het water functioneert. Hij hield van water. Het was iets waar hij respect voor had. Hij begreep de schoonheid ervan en de gevaren. Hij sprak over zwemmen alsof het een manier van leven was. Hij was vijftien. Wie was deze jongen? Hij leek een beetje kwetsbaar, maar dat was hij niet. Hij was gedisciplineerd en stoer, en hij wist veel, en hij deed niet alsof hij dom en oppervlakkig was. Hij was het beide niet.

Hij was grappig en gefocust en fel. Ik bedoel dat hij fel zou kunnen zijn. Maar er was helemaal niks gemeens aan hem. Ik begreep niet hoe je in een gemene wereld kon leven zonder dat dit een spoortje gemeenheid bij je achterliet. Hoe kon een jongen overleven zonder ook maar een beetje gemeen te zijn?

Dante was een nieuw raadsel, in een universum vol raadsels.

Die hele zomer zwommen we, we lazen strips en we lazen boeken, en

daar discussieerden we dan over. Dante had alle oude *Superman*-strips van zijn vader. Hij vond ze geweldig. Hij vond *Archie and Veronica* ook geweldig. Dat vond ik bagger. ‘Het is geen bagger,’ zei hij.

Ik hield meer van Batman, Spiderman en de Verbijsterende Hulk.

‘Veel te somber,’ zei Dante.

‘En dat zegt degene die van Conrads *Hart der duisternis* houdt.’

‘Dat is iets anders,’ zei hij. ‘Conrad schreef literatuur.’

Ik beweerde altijd dat stripboeken ook onder literatuur vielen. Maar voor iemand als Dante was literatuur een serieuze zaak. Ik kan me niet herinneren dat ik ooit een discussie van hem gewonnen heb. Hij was een betere debater. Hij was ook een betere lezer. Door hem ging ik de boeken van Conrad lezen. Toen ik *Hart der duisternis* uit had, zei ik tegen hem dat ik het verschrikkelijk vond. ‘Behalve,’ zei ik, ‘dat het waar is. De wereld is een duistere plek. Daar heeft Conrad gelijk in.’

‘Jouw wereld misschien, Ari, maar de mijne niet.’

‘Jaja,’ zei ik.

‘Jaja,’ zei hij.

De waarheid was dat ik tegen hem gelogen had. Ik vond het een prachtig boek. Ik vond het het mooiste boek dat ik ooit had gelezen. Toen mijn vader zag wat ik las, zei hij dat het een van zijn lievelingsboeken was. Ik wilde vragen of hij het gelezen had voordat hij naar Vietnam ging of erna. Maar het had geen zin om mijn vader iets te vragen. Hij gaf toch nooit antwoord.

Ik kreeg de indruk dat Dante las omdat hij het fijn vond. Ik las omdat ik niks beters te doen had. Hij dacht erover na, ik las gewoon. Volgens mij moest ik vaker een woord in het woordenboek opzoeken dan hij.

Ik had niet alleen een donkerder huid dan Dante. Volgens hem had ik ook een donkerder kijk op het leven. ‘Daarom hou jij meer van Spiderman.’

‘Ik ben gewoon Mexicaanser dan jij,’ zei ik. ‘Mexicanen zijn droevige mensen.’

‘Misschien wel,’ zei hij.

‘Jij bent een optimistische Amerikaan.’

‘Is dat een belediging?’

‘Misschien wel,’ zei ik.

We lachten. We lachten altijd.

We leken niet op elkaar, Dante en ik. Maar we hadden wel een paar dingen gemeen. We mochten bijvoorbeeld geen van beiden overdag televisiekijken. Onze ouders vonden dat televisie een slechte invloed had op een jongensbrein. We waren alle twee opgevoed met opmerkingen als: Je bent een jongen! Ga naar buiten en doe iets! De wereld ligt aan je voeten!

Dante en ik waren de laatste twee jongens in de Verenigde Staten die zonder televisie opgroeiden. Op een dag vroeg hij: ‘Denk je dat onze ouders gelijk hebben – dat de wereld echt aan onze voeten ligt?’

‘Ik vraag het me af,’ zei ik.

Hij lachte.

En toen kwam ik op een idee. ‘Laten we de bus pakken en kijken of er in die wereld wat te beleven valt.’

Dante glimlachte. Sinds die dag vonden we het geweldig om de bus te nemen. Soms zaten we een hele middag in de bus. Ik zei tegen Dante: ‘Rijke mensen gaan niet met de bus.’

‘Daarom vinden wij het zo leuk.’

‘Misschien wel,’ zei ik. ‘Zijn wij arm?’

‘Nee.’ Hij lachte. ‘Als we van huis zouden weglopen, dan zouden we arm zijn.’

Ik vond het heel interessant dat hij dat zei.

‘Zou jij dat ooit doen?’ vroeg ik. ‘Van huis weglopen?’

‘Nee.’

‘Waarom niet?’

‘Zal ik je een geheim verklappen?’

‘Nou?’

‘Ik ben gek op mijn vader en moeder.’

Daar moest ik om lachen. Dat had ik nog nooit iemand horen zeggen.

Ik bedoel, niemand was gek op zijn ouders. Maar Dante wel.

En toen fluisterde hij in mijn oor: ‘Kijk, die vrouw, twee stoelen voor ons. Volgens mij gaat ze vreemd.’

‘Waarom denk je dat?’ fluisterde ik.

‘Toen ze de bus in kwam, deed ze haar trouwring af.’

Ik knikte en lachte.

We verzonnen verhalen over de andere passagiers.

Voor hetzelfde geld verzonnen ze ook verhalen over ons.

Ik was nog nooit echt met iemand bevriend geweest. Ik was nogal een eenling. Ik had op basketbal en honkbal gezeten, en ik zat bij de welpen en ik probeerde het nog even bij de scouts – maar ik had andere jongens altijd op een afstand gehouden. Ik had altijd het gevoel dat ik niet echt bij hun wereld hoorde.

Jongens. Ik keek naar ze. Ik bestudeerde ze.

En uiteindelijk vond ik de jongens die ik om me heen zag niet zo boeiend. Of eigenlijk: ik vond ze behoorlijk weezinwekkend.

Misschien was ik een beetje arrogant, maar ik denk het eigenlijk niet. Ik wist gewoon niet hoe ik met hen moest praten, en hoe ik in hun bijzijn mezelf kon zijn. Ik voelde me niet slimmer als ik in de buurt van jongens was. In de buurt van jongens voelde ik me juist dommer. En ontoereikend. Het was alsof ze allemaal bij een club hoorden waar ik geen lid van was.

Toen ik oud genoeg was voor de scouts, zei ik tegen mijn vader dat ik niet meer zou gaan. Ik kon er niet meer tegen.

‘Probeer het een jaar,’ zei mijn vader. Hij wist dat ik een paar keer gevochten had. Hij gaf me altijd een preek over fysiek geweld. Hij wilde me zo lang mogelijk weghouden bij de gangs van mijn school. Hij wilde voorkomen dat ik dezelfde kant op zou gaan als mijn broer, die in de gevangenis was beland. Dus vanwege mijn broer, wiens naam niet genoemd mocht worden, moest ik een brave scout zijn. Dat sloeg dus nergens op. Moest ik een brave jongen zijn omdat ik een slechte broer had? Ik haatte die familie-optelsommen van mijn vader en moeder.

Maar ik luisterde wel naar mijn vader. Ik probeerde het een jaar. En ik vond het verschrikkelijk – behalve de reanimatiecursus. Niet het deel waarbij je iemand in zijn mond moest blazen, dat vond ik doodeng, maar de rest – hoe je iemands hart weer op gang kon brengen. Dat fascineerde me ontzettend. Ik begreep niet precies hoe het werkte, maar nadat ik mijn insigne had gekregen omdat ik wist hoe ik iemand tot leven kon wekken, stopte ik ermee. Ik kwam thuis en gaf mijn insigne aan mijn vader.

‘Volgens mij maak je een verkeerde keuze.’ Dat was alles wat hij zei.

Ik eindig niet in de bajes. Dat wilde ik zeggen. Maar wat ik tegen hem zei was: ‘Echt waar, als je me dwingt ga ik blowen.’

Mijn vader keek me met een vreemde blik aan. ‘Het is jouw leven,’ zei hij. Alsof dat echt zo was. En nog iets, over mijn vader: eigenlijk gaf hij geen preken, geen echte. En dat maakte me nog kwader. Hij was geen slechte man. En hij werd nooit boos. Maar hij sprak altijd in korte zinnen: ‘Het is jouw leven.’ ‘Proberen kan geen kwaad.’ ‘Weet je zeker dat je dat wilt?’ Waarom praatte hij niet gewoon? Hoe kon ik hem nou leren kennen als hij me de kans niet gaf? Dat haatte ik.

Ik had geen problemen met anderen. Op school had ik een paar vrienden. Als je hen tenminste vrienden kon noemen. Ik was niet heel erg populair, maar dat kon ook niet anders. Om populair te zijn moest je de indruk wekken dat je leuk en interessant was. Zo’n gladjakker was ik dus niet.

Er waren een paar jongens met wie ik was omgegaan, de broertjes Gomez, maar die waren verhuisd. En er waren een paar meisjes, Gina Navarro en Susie Byrd, die het leuk vonden om me te pesten. Meisjes. Nog meer raadsels in een wereld vol raadsels.

Maar echt slecht had ik het dus niet. Misschien vond niet iedereen me leuk, maar ik hoorde ook niet bij degenen aan wie iedereen een hekel had.

En ik kon goed vechten. Dus werd ik met rust gelaten.

Ik was meestal onzichtbaar. Dat vond ik prettig, denk ik.

En toen kwam Dante.